

Politiet, af Regjeringsmagten tillige kunne blive bundne den syvende, saa at Grundlovens § 88 kun paa den Betingelse hævder den politiske Agitations Frihed lige overfor Regjeringen, at Regjeringen ikke alene paa den Maade tager sine almindelige og naturlige Hjælpere i de Institutioner, som staa i dens Magt, og i de Mænd, der i Almindelighed beskæftige disse Institutioner, og hvad Andet, der kan hæbe derved, men ogsaa tager Søndagen i sin Magt, idet den kan holde en stor Del af Befolkningen, af hvilken Mange ikke kunne blive fri de andre Dage, stavnsbunden paa denne Dag. Jeg siger, hvis denne Betragtning var fremsat under Grundlovens Behandling, og det er i det Hele taget den Betragtning, man her hævder i sin Forklaring af § 88, vilde der være blevet meget Faa, der paa nogen Maade vilde have kunnet gaa med til en saadan Opfattelse. Derfor indsatte man ikke den Sang „undtagen Søndagen“, og det er det, man nu vil gjøre gjældende har været Meningen. Man har benægtet, at Orsted havde den Opfattelse, som jeg har hævdet. Jeg maa fremdeles fastholde, at Orsted i Overensstemmelse med, hvad han skrev i Foraaret 1849, nemlig „Om en Prøvelse af Balgloven og Grundloven“, medens den var til Behandling, afgav den Forklaring, som jeg har nævnt. Hans Ord om nogen Slags Forsamling og enhver ved en enkelt Leilighed indbudt Mængde kunne ikke fortaas anderledes. Naar der senere er anført, at han ved en enkelt Leilighed har forbudt at afholde en Forsamling en 2den Pinsedag, en Forsamling under aaben Himmel rimeligvis, saa skal jeg dertil sige, at der, hvis jeg ikke husker meget feil, aldeles ikke fremkom noget almindeligt Forbud mod Afholdelsen af politiske Møder om Søndagen i Hus eller under aaben Himmel, uagtet Stridighederne under de da værende politiske Forhold havde naaet en Høide, som siden ikke har været kendt her i Landet. Orsted har ikke grebet til det Middel, som hans Discipel, den forrige Justitsminister (Klein) har grebet til, og som den nuværende Justitsminister (Nellemann) ikke har troet at kunne komme bort fra (Afbrydelse af Bille). Jeg hører ikke det ærede Medlems behagelige Indsigelse — men selv om Orsted i 1853 og 1854 havde benyttet sig af § 11 paa denne Maade, saa kunde dette overhovedet ikke give denne Forsamling og altsaa heller ikke de Herrer, som ved deres uhørlige Uttringer synes at ville indblande sig i min Tale, Anledning til at tro, at det dermed tilstrækkeligt var bevist, at en saadan Anvendelse af § 11 var stemmende med Grundloven. Have de Herrer ikke været med til at reise Anklage mod Ministeriet Orsted for Grundlovsovertrædelse? Skulde det, at Orsted ved en eller anden Leilighed havde anvendt en Paragraf paa en eller anden Maade være Bevis for, at det var i Overensstemmelse med Grundloven! Nei, det kan ikke betragtes som et Bevis,

det kunde lige saa godt benyttes for den anden Betragtning. Men skjøndt Rigsdagen under de daværende politiske Forhold, da man paa mange Punkter gif saa yderlig i Anvendelsen af sine Midler, endogsaa saae sig nødsaget til at reise Rigsretsanklage mod Ministeriet, turde det daværende Ministerium dog ikke gribe til saadanne Midler, som den forrige og nuværende Justitsminister har grebet til. Nu er det blevet sagt af forskjellige ærede Talere, og navnlig er der af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Sindenburg) henvist til, hvad der tidligere er foregaaet i Rigsdagen, og dette er ogsaa blevet berørt af den ærede Justitsminister. Dette er imidlertid ikke, forekommer det mig, kommet tilstrækkelig til sin Ret, saaledes som Rigsdagen har stillet sig til dette Spørgsmaal tidligere. Turde jeg maasse supplere ærede Medlemmers Bemærkninger om dette Spørgsmaal med nogle korte Udtalelser. I 1862 — 63 forelaa der kun en lille Stump Lov om den stille Age, i 1853 — 54 derimod forelaa der et samlet Lovforslag om at forbyde Norden om Helligdagen eller noget lignende; dette Lovforslag, som i Oktober 1853 blev indbragt af det nuværende ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. M. Hansen), indeholdt ikke et Ord, der anerkjendte § 11 i Forordningen af 1845 som loelig, og det blev med Hensyn dertil uforandret vedtaget i denne Form af Folkethinget, idet det uden Slutningsparagraf ligesom selve det indbragte Forslag ophævede hele Forordningen af 1845 med alle ældre Bestemmelser. Der blev ikke med et Ord omtalt § 11 eller dens Lovlighed. Det er Folkethingets, saavidt mig bekjendt, eneste omfattende Afstemning og Beslutning med Hensyn til det Spørgsmaal, her forhandles. Det er en Lov, der bestemmer visse andre Politiforhold vedkommende Søndagen af lignende Art som dem, der indeholdes i de andre uden for § 7 liggende Paragrafer i nærværende Lovforslag, men som ikke med et Ord omhandler det Forhold, som omtales i § 7, men i Slutningsparagrafen ophæves § 11, og dens hidtil hestaaende Lovlighed anerkjendes ikke med et Ord. Dette Forslag gif til Landstinget, og der stillede da Professor Clausen et Forslag om, at der skulde optages i denne Lov en Bestemmelse om, at der en vis Tid af Søndagen ikke maatte holdes kommunale Møder og offentlige Forsamlinger, men dette Forslag faldt i Landstinget med 17 mod 13 Stemmer, og Forslaget er i den Skikkelse gennemført af hele Rigsdagen. Det er Rigsdagens Mening om denne Sag. Det er en Lov, der ordner visse Politiforhold med Hensyn til No om Søndagen. For mig er det et underordnet Spørgsmaal her, om man bringer det fiktuelle ud af Verden, og jeg har ikke Noget imod, om Justitsministeren vilde give os Leilighed til at bringe dette Spørgsmaal fiktuelle ud af Verden, om § 11 dødes og begravnes ved dette Lovforslag, saa at dermed selvfølgelig offentlige Forsamlinger kunne hol-